

Αθήνα, 24/11/19

Προς:

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Μεσογείων 119, 101 92 Αθήνα

Υπ' όψη : Γεν. Γραμμ. κας Αλεξάνδρας Σδούκου / Επικεφαλής Επιτροπής για την Αδειοδότηση ΑΠΕ

Λοιπών μελών της Επιτροπής ΑΠΕ σύμφωνα με την ΥΑ με ΑΔΑ:Ψ6Π24653Π8-024

Θέμα: Αποστολή θέσεων του ΣΠΕΦ για την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης εκτός της Άδειας Παραγωγής, στα πλαίσια λειτουργίας Επιτροπής Εργασίας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης ΑΔΑ:Ψ6Π24653Π8-024 όπως ισχύει και συμμετέχουμε σε αυτήν.

Αξιότιμη κα Γενική Γραμματέα και λοιπά μέλη της Επιτροπής

Σε συνέχεια της συμμετοχής μας στην εν θέματι ομάδα εργασίας παρακαλούμε βρείτε ακολούθως τις προτάσεις μας για την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης ανά άδεια χωριστά, εκτός της Άδειας Παραγωγής που σας αποστέλλονται σε χωριστό υπόμνημα όπως ζητήθηκε.

1. Περιβαλλοντική αδειοδότηση

1.1. Αποκεντρωμένη Vs Κεντροκοπιημένη Αδειοδότηση

Σύμφωνα με τον ν. 4014/2011 οι Φ/Β εγκαταστάσεις για την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση δεν υπόκεινται στην υποκατηγορία Α1, αλλά μόνο στις Α2 και Β. Συνεπώς περιβαλλοντικά αδειοδοτούνται αποκεντρωμένα. Η εμπειρία μας δείχνει πως η αποκεντρωμένη περιβαλλοντική αδειοδότηση για μεγάλους πληθυσμούς διεσπαρμένων έργων όπως εν προκειμένω τα Φ/Β, λειτουργεί καλύτερα από αντίστοιχες κεντροκοπιημένες διαδικασίες. Έτσι εκτιμούμε πως τυχόν συγκέντρωση της αδειοδότησης των Φ/Β σε μία κεντρική «One Stop Shop» υπηρεσία ΑΠΕ, θα είχε μάλλον αρνητικές συνέπειες λόγω:

- a) Συγκέντρωσης μεγάλου όγκου αιτήσεων από όλη την Ελλάδα και για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ σε ένα μόνο σημείο υποδοχής. Το σημείο μάλιστα αυτό θα έπρεπε να διεκπεραιώνει και όλες τις επιμέρους γνωμοδοτήσεις σε επικοινωνία με τις αρμόδιες τοπικές Υπηρεσίες που πάντα θα υπάρχουν (αρχαιολογίες, δασική, ΠΕΧΩΠ, κλπ) οπότε ο όγκος εργασίας θα μεγεθυνόταν εκθετικά και εν τέλει **το σύστημα μάλλον δεν θα ανταποκρινόταν συνολικά καλύτερα απ' ότι τώρα.**
- b) Σε περιπτώσεις αιτήσεων έργων προερχόμενων γεωγραφικά από περιοχές που δεν υπάρχουν άλλα αιτήματα, η κωλυσιεργία διεκπεραίωσης τους στο One Stop Shop θα ήταν δίχως προηγούμενο, αφού **θα καλούνταν έτσι άνευ λόγου να υπομείνουν σειρά πίσω από άσχετα αιτήματα άλλων περιοχών** μόνο και μόνο για λόγους οργάνωσης, ροής εργασιών και φόρτου του One Stop Shop.
- c) Τέλος θα εμφανίζονταν και τα γνωστά φαινόμενα επιμέρους ομάδες **να διεκδικούν και δυστυχώς να αποσπών από την Πολιτεία προτεραιότητα** στην εξέταση των αιτήσεων τους από το One Stop Shop, οπότε συνολικά η κατάσταση θα γινόταν άκρως στρεβλή και προβληματική.
- d) Απτά παραδείγματα αποτυχημένων προσπαθειών στο παρελθόν για κεντροκοπιημένη αδειοδότηση έργων ΑΠΕ μπορεί κανείς εύκολα να συναντήσει στην άλλοτε Υπηρεσία ΑΠΕ στο ΥΠΕΝ που εν συνεχεία καταργήθηκε, αλλά και σε όσα επιχειρήθηκαν σε έργα Fast Track.

1.2. Όρια Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης

Κατ' εξουσιοδότηση του ν. 4014/2011 για την περιβαλλοντική αδειοδότηση μεταξύ άλλων και των έργων ΑΠΕ εφαρμόζεται η ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ.37674/2016 όπως τροποποίησε και κωδικοποίησε την ΥΑ 1958/2012 σχετικά με την κατάταξη των έργων σε υποκατηγορίες με σαφή όρια. Σχετικά με τα Φ/Β ισχύει και εισηγούμαστε:

1.2.1 Όριο μεταξύ υποκατηγορίας Α2 και Β

Έργα της Υποκατηγορίας Β εν γένει αδειοδοτούνται συνοπτικά με ΠΠΔ ενώ έργα υπαγόμενα στην υποκατηγορία Α2 με ΑΕΠΟ, αφού προηγηθεί από τον φορέα της επένδυσης σύνταξη και υποβολή αναλυτικής ΜΠΕ. Το όριο μεταξύ της υποκατηγορίας Β και Α2 σήμερα βρίσκεται στα 2 MW εγκατεστημένης ισχύος. Η αύξηση του ορίου αυτού ώστε περισσότερα (μεγαλύτερα) Φ/Β έργα να υπάγονται στην υποκατηγορία Β και έτσι να απολαμβάνουν των συνοπτικότερων και οικονομικότερων διαδικασιών της ΠΠΔ στην περιβαλλοντική τους αδειοδότηση φαίνεται επί της αρχής δόκιμη.

Το ανώφλι για την ενδεχόμενη αύξηση του υφιστάμενου σήμερα ορίου των 2 MW μεταξύ της υποκατηγορίας Β ως προς την Α2 για τα Φ/Β έργα, εκτιμούμε πως δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 MW εγκατεστημένης ισχύος, πάνω από τα οποία τα έργα συνδέονται πλέον στην ΥΤ, οπότε και απαιτούν ειδικότερες υποδομές Υ/Σ ΜΤ/ΥΤ και κατασκευής γραμμών μεταφοράς ΥΤ τα οποία αναλόγως της ισχύος τους ιδίως αν αφορούν ομαδοποιήσεις Φ/Β έργων με κοινό σημείο σύνδεσης δύναται να μην υπάγονται ως προς την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση στην υποκατηγορία Β αλλά σε ανώτερη, δηλαδή να απαιτούν ΑΕΠΟ. Σε κάθε περίπτωση δηλαδή δεν θα πρέπει να υπάρχουν ασυμμετρίες στην περιβαλλοντική αδειοδότηση μεταξύ των Φ/Β έργων και των συνοδευτικών τους υποδομών. Επιπλέον χρήσιμο είναι να ενθυμούμαστε πως ένα Φ/Β έργο εγκατεστημένης ισχύος 10 MW απασχολεί έκταση περί τα 150-200 στρέμματα, οπότε η περιβαλλοντική του αδειοδότηση αποτελεί διαδικασία ουσίας.

1.2.2 Όριο Απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση εντός της υποκατηγορίας Β

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3851/2010 προβλέφθηκε πως Φ/Β σταθμοί ισχύος μέχρι 0.5 MW που εγκαθίστανται σε γήπεδα απαλλάσσονται από την υποχρέωση έκδοσης ΑΕΠΟ στην περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, υπό την προϋπόθεση πως:

- a) Δεν εγκαθίστανται σε γήπεδα που βρίσκονται σε οριοθετημένες περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή σε παράκτιες ζώνες που απέχουν λιγότερο από εκατό (100) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού εκτός βραχονησίδων,
- b) Δεν γειτνιάζουν, σε απόσταση μικρότερη των εκατό πενήντα (150) μέτρων, με σταθμό ΑΠΕ της ίδιας τεχνολογίας (δηλαδή φωτοβολταϊκά) που είναι εγκατεστημένος σε άλλο γήπεδο και έχει εκδοθεί γι' αυτόν άδεια παραγωγής ή Απόφαση ΕΠΟ ή προσφορά σύνδεσης, η δε συνολική ισχύς των σταθμών υπερβαίνει τα παραπάνω καθοριζόμενα όρια, δηλαδή αθροιστικά τα 0.5 MW.

Προς περαιτέρω διευκόλυνση και επιτάχυνση της ανάπτυξης μικρομεσαίων Φ/Β έργων **κρίνουμε σκόπιμη την αύξηση του ανωτέρω ορίου απαλλαγής από τα 0.5 MW που είναι σήμερα στο 1 MW εγκατεστημένης ισχύος**. Προς τον σκοπό αυτό πέραν της τροποποίησης της ΥΑ ΔΙΠΑ/οικ.37674/2016 απαιτείται και τροποποίηση του ν. 3851/2010. Η ρύθμιση αυτή συνάδει και με το υφιστάμενο υπόλοιπο θεσμικό πλαίσιο αδειοδότησης Φ/Β σταθμών όπου εγκαταστάσεις ισχύος έως 1 MW απαλλάσσονται της Άδειας Παραγωγής και επίσης των Αδειών Εγκατάστασης και Λειτουργίας.

1.3. Δυνατότητα αγοράς ΓΓΥΠ από μη αγρότες

Υπό την επιφύλαξη του άρθρου 21, του ν. 4015/2011 για όσες αγορές γαιών Γεωργικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ) συντελέστηκαν μέχρι τότε από ιδιώτες (μη αγρότες) και θεωρήθηκαν έγκυρες, εν γένει απαγορεύεται η ελεύθερη πώληση τέτοιων εκτάσεων από αγρότες σε ιδιώτες δυνάμει των

άρθρων 50, παρ. 2 και 56 του ν. 2637/1998 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24, παρ. 37 του ν. 2945/2001 και όπως ισχύουν.

Υπό το φως της βούλησης της Πολιτείας να επιτρέψει την ηλεκτροπαραγωγή από Φ/Β μονάδες < 1MW σε τέτοιες εκτάσεις, θα πρέπει να προβλεφθεί πως κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης επιτρέπεται ελεύθερα στους ιδιώτες να αγοράζουν ΓΓΥΠ υπό την προϋπόθεση πως η αγορά τους αφορά την ανάπτυξη Φ/Β σταθμού στο συγκεκριμένο γήπεδο. Έτσι στα σχετικά συμβόλαια όπως θα συνάπτονται η αγοραπωλησία θα ολοκληρώνεται (λ.χ. με αυτοσύμβαση) μετά την ηλεκτρίση του Φ/Β σταθμού. Αν πάλι ο ιδιώτης επενδυτής δεν υλοποιήσει εν τέλει την μονάδα, η αγοραπωλησία δεν θα υλοποιείται.

Η ρύθμιση αυτή κρίνεται αναγκαία, αφού κατά την άποψη μας δεν είναι δυνατόν αστοί επενδυτές που συνήθως είναι ακτήμονες, άρα μειονεκτούν ως προς τους συναδέλφους στην ηλεκτροπαραγωγή αγρότες επενδυτές, να περιορίζονται εν τοις πράγμασι μόνο σε ρόλο μισθωτή των γαιών ΓΓΥΠ από τους αγρότες για την ανάπτυξη των εν λόγω επενδύσεων τους ή να επιβαρύνονται ασύμμετρα με διαιδαλώδη γραφειοκρατία. Τα Φ/Β είναι μακροχρόνιες επενδύσεις όχι μόνο 20 ετών αλλά μέσω re-powering και πολύ παραπέρα (40 – 50+ ετών), οπότε η μίσθωση γαιών δεν μπορεί να αποτελεί υποχρεωτικό μονόδρομο για αυτούς. Επιπλέον η χώρα δεν επιτρέπεται να αφηθεί να οπισθοδρομεί στην εγκατεστημένη ισχύ ΑΠΕ με την λήξη κάθε φορά των μισθώσεων, αφού οι ιδιοκτήτες-αγρότες θα δύνανται να προβάλλουν υπερβολικές απαιτήσεις για την ανανέωση των μισθωτηρίων κάθε φορά σε βάθος χρόνου αυξάνοντας το κόστος των ιδιωτών, «εκβιάζοντας» μάλιστα ακόμα και την αποξήλωση και εκδίωξη των επενδυτών από το χώρο.

1.4. Άρση προτεραιότητας Εν.Κοιν. στην περιβαλλοντική αδειοδότηση

Σύμφωνα με την από 16/9/19 επιστολή μας εισηγούμαστε την ολοσχερή και χωρίς καμία μεταβατική πρόβλεψη κατάργηση της προτεραιότητας των Εν.Κοιν. στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και που σκοπό έχουν την παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Εξαιρέση δύναται να αποτελέσουν μόνο περιπτώσεις Εν.Κοιν. αμιγώς κοινωφελούς σκοπού και υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτές συμμετέχει ΟΤΑ με ποσοστό άνω του 51% στο εταιρικό τους κεφάλαιο, προς διασφάλιση του κοινωφελούς αυτού σκοπού. Όλες οι υπόλοιπες αιτήσεις από Εν.Κοιν. για παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που έχουν κατατεθεί σε Υπηρεσίες για περιβαλλοντική αδειοδότηση οποιουδήποτε είδους και σταδίου και δεν έχουν ακόμη εξεταστεί, θα πρέπει να μεταβούν στην σειρά εξέτασης που αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατάθεσης τους βάσει πρωτοκόλλου μαζί με όλες τις υπόλοιπες αιτήσεις.

Η εισηγούμενη άρση της προτεραιότητας στην περιβαλλοντική αδειοδότηση των Εν.Κοιν. θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην σύμμετρη και δίκαιη αντιμετώπιση των επενδυτών ιδίως σε περιπτώσεις περιοχών με περιορισμένη δυνατότητα υποδοχής έργων ΑΠΕ.

1.5. Μη χορήγηση προτεραιότητας στην περιβαλλοντική αδειοδότηση σε άλλες ομάδες επενδυτών

Ο κλάδος των ΑΠΕ και ιδίως των φωτοβολταϊκών στο παρελθόν έχει υποφέρει τα μέγιστα από την ανυπόστατη χορήγηση προτεραιότητας ή/και άλλης ευνοϊκής διακριτής μεταχείρισης σε επιμέρους κοινωνικές ομάδες για διάφορα στάδια αδειοδότησης των σχετικών επενδύσεων τους με γνώμονα κυρίως ψηφοθηρικούς σκοπούς. Μέσα από τα λάθη του παρελθόντος, έχουν νομίζουμε πλέον ωριμάσει οι συνθήκες ώστε να μην επαναληφθούν νοσηρές καταστάσεις που μόνο στρεβλώσεις, αδικίες και ζημιά στον κλάδο των φωτοβολταϊκών δημιουργούν, ενίοτε μάλιστα λειτουργούν και σε βάρος του καταναλωτή.

1.6. Μη επανέκδοση γνωμοδοτήσεων Υπηρεσιών

Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο Διευθύνσεις Περιφερειών κατά την διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης Φ/Β έργων να ζητούν επανέκδοση επιμέρους βεβαιώσεων Υπηρεσιών (λ.χ.

αρχαιολογικές, δασική, ΠΕΧΩΠ, χρήσεων γης κλπ) που προσκομίζει ο επενδυτής στον φάκελο επειδή κατά την μάλλον αυθαίρετη κρίση τους «κρίνονται» ως παλαιές. Μάλιστα το φαινόμενο αυτό παρατηρήθηκε σε περιπτώσεις επιμέρους γνωμοδοτήσεων Υπηρεσιών μόλις δεκαετίας από την αρχική έκδοσή τους.

Επειδή εκτιμούμε πως ο αρχαιολογικός ή δασικός ή άλλος χαρακτήρας ενός γηπέδου δεν μεταβάλλεται τόσο εύκολα ή εν πάσει περιπτώσει στην ακραία περίπτωση που τούτο συμβαίνει, η Περιφέρεια θα έπρεπε να είναι η πρώτη που θα το γνωρίζει, εισηγούμαστε να μην δύνανται οι Υπηρεσίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης να ζητούν επανεκδόσεις γνωμοδοτήσεων χωρίς σαφή τεκμηρίωση και λόγο σχετικά με συντελεσθείσα σχετική μεταβολή του χαρακτήρα μιας ευρύτερης έκτασης-περιοχής στην οποία υπάγεται μια επένδυση. Έτσι θα αποφευχθεί περιττή ταλαιπωρία και κωλυσιεργία επενδύσεων.

1.7. Ποινές για μη τήρηση προθεσμιών από πλευράς Υπηρεσιών

Η Πολιτεία έχει θεσπίσει σειρά προθεσμιών για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των ΑΠΕ και τα επιμέρους στάδια της από τις δημόσιες Υπηρεσίες. Ωστόσο, οι προθεσμίες συνήθως δεν τηρούνται, ενώ μόνο σε πολύ λίγες περιπτώσεις (λ.χ. δικαιούμενης βάσει νόμου απαλλαγής από περιβαλλοντική αδειοδότηση) η μη ανταπόκριση μιας Υπηρεσίας σε αίτημα αδειοδότησης εμπρόθεσμα, τεκμαίρεται ως αδειοδότηση. Στο πλείστο των περιπτώσεων, λόγω της καθυστέρησης των Υπηρεσιών η διαδικασία αδειοδότησης συνολικά κωλυσιεργεί, χωρίς μάλιστα κανένα αντίκτυπο για τις Υπηρεσίες και τα στελέχη τους που προκαλούν την κατάσταση αυτή. Αντίθετα για τους ιδιώτες επενδυτές οι συνέπειες είναι ασύμμετρα μεγάλες.

Υπό το φως αυτό προτείνουμε την θέσπιση κατάλληλου Κώδικα ποινολόγησης τόσο για τον υπάλληλο που χρεώνεται κάποιον φάκελο και δεν ανταποκρίνεται εμπρόθεσμα στην έκδοση γνωμοδότησης / απόφασης όσο και στην Υπηρεσία συνολικά.

2. Πρόσβαση στα Δίκτυα

2.1. Άρση προτεραιότητας Εν.Κοιν. στην έκδοση Προσφορών Σύνδεσης

Επί τη βάση της από 16/9/19 σχετικής επιστολής μας προς το ΥΠΕΝ εισηγούμαστε την ολοσχερή και χωρίς καμία μεταβατική πρόβλεψη κατάργηση της προτεραιότητας των Εν.Κοιν. στην έκδοση προσφορών σύνδεσης για τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας και που σκοπό έχουν την παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ. Ο διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος για επενδύσεις είναι απολύτως πεπερασμένος και μάλιστα σε ανεπάρκεια¹. Το δε κόστος επέκτασης των γραμμών, όπου αυτό τυχόν χωρεί, είναι δυσθεώρητο οπότε και δεν νοείται να το επιφορτίζονται άδικα όσοι δεν χαιρούν των ασύμμετρων προτεραιοτήτων. Εξαιρέση δύναται να αποτελέσουν μόνο περιπτώσεις Εν.Κοιν. αμιγώς κοινωφελούς σκοπού και υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτές συμμετέχει ΟΤΑ με ποσοστό άνω του 51% στο εταιρικό τους κεφάλαιο προς διασφάλιση του κοινωφελούς αυτού σκοπού. Όλες οι υπόλοιπες αιτήσεις από Εν.Κοιν. για παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ που έχουν κατατεθεί στα γραφεία των ΔΕΔΔΗΕ και ΑΔΜΗΕ για έκδοση Προσφορών Σύνδεσης και δεν έχουν ακόμη εξεταστεί, θα πρέπει να μεταβούν στην σειρά εξέτασης που αντιστοιχεί στην ημερομηνία κατάθεσης τους μαζί με όλες τις υπόλοιπες αιτήσεις. Η εισηγούμενη άρση της προτεραιότητας των Εν.Κοιν. στην πρόσβαση στα δίκτυα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην σύμμετρη και δίκαιη αντιμετώπιση των επενδυτών ιδίως σε ένα αγαθό όπως ο ηλεκτρικός χώρος που είναι πεπερασμένο και σε ανεπάρκεια.

Η ΥΑ που προβλέπεται σε τροπολογία όπως κατατέθηκε στο υπό συζήτηση ν/σ του ΥΠΕΝ για την ρύθμιση του ζητήματος των προτεραιοτήτων στην έκδοση προσφορών σύνδεσης στα δίκτυα, πρέπει

---

¹ Τεχνική Ανάλυση Παραρτήματος

να εκδοθεί άμεσα και δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αλλοιώσει το πνεύμα ισονομίας των πολιτών που οφείλει άμεσα να αποκατασταθεί.

2.2. Μη χορήγηση προτεραιότητας στην αδειοδότηση σε άλλες ομάδες επενδυτών

Ο κλάδος των ΑΠΕ και ιδίως των φωτοβολταϊκών έχει υποφέρει τα μέγιστα από την ανυπόστατη χορήγηση προτεραιότητας ή/και άλλης ευνοϊκής διακριτής μεταχείρισης σε επιμέρους κοινωνικές ομάδες στην πρόσβαση των σχετικών επενδύσεων τους στα δίκτυα για την παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας με γνώμονα κυρίως ψηφοθηρικούς σκοπούς. Μέσα από τα λάθη του παρελθόντος, έχουν νομίζουμε πλέον ωριμάσει οι συνθήκες ώστε να μην επαναληφθούν τέτοιες νοσηρές καταστάσεις που μόνο στρεβλώσεις, αδικίες και ζημιά στον κλάδο των φωτοβολταϊκών δημιουργούν, ενίοτε μάλιστα λειτουργούν και σε βάρος του καταναλωτή.

2.3. Ευέλικτη εξέταση αιτημάτων για Προσφορές Σύνδεσης από ΔΕΔΔΗΕ

Έχει παρατηρηθεί στο δίκτυο ΔΕΔΔΗΕ το φαινόμενο, ενόσω η χωρητικότητα κάποιων γραμμών εξαντλείται ή τέλος πάντων προσεγγίζεται το άνω όριο αντοχής τους στην υποδοχή και νέων επενδύσεων Φ/Β χωρίς να επιδέχονται αυτές οι γραμμές επαύξηση, ο Διαχειριστής να σταματά ολοσχερώς την έκδοση Προσφορών Σύνδεσης. Σε κάποιες περιπτώσεις ωστόσο, παραμένουν μικρά περιθώρια στις γραμμές τα οποία ο ΔΕΔΔΗΕ δεν μπορεί να διαθέσει, επειδή τυγχάνει το πρώτο έργο στην σειρά πρωτοκόλλου που αναμένει να εξεταστεί και θα έπαιρνε Όρους Σύνδεσης να είναι μεγαλύτερο του όποιου υπολειπόμενου περιθωρίου στην γραμμή.

Σε αυτές λοιπόν τις περιπτώσεις και για να μην μένουν ανεκμετάλλευτα υπολειπόμενα διαθέσιμα περιθώρια στις γραμμές δικτύου, θα πρέπει ο ΔΕΔΔΗΕ να παρακάμπτει την αυστηρή σειρά πρωτοκόλλου και να δίνει Όρους Σύνδεσης στο πρώτο κατά σειρά έργο που χωράει στο όποιο υπολειπόμενο περιθώριο απομένει σε κάθε γραμμή.

Σημειώνουμε πως αντίστοιχη λογική εφαρμόζει και η ΡΑΕ στις διαγωνιστικές της διαδικασίες που ως γνωστόν κάθε φορά έχουν σαφή ποσόστωση συνολικά σε MW που επιλέγονται.

2.4. Ρυθμίσεις για την τήρηση των προθεσμιών έκδοσης πρόσφορων σύνδεσης

Η Πολιτεία έχει θεσπίσει ρητή προθεσμία 4 μηνών για την ανταπόκριση των Διαχειριστών (ΔΕΔΔΗΕ, ΑΔΜΗΕ) στα αιτήματα έκδοσης Προσφορών Σύνδεσης. Δυστυχώς διαχρονικά οι προθεσμίες τηρούνται μόνο όταν δεν υπάρχει επενδυτικό ενδιαφέρον. Σε διαφορετική περίπτωση, ιδίως από τον ΔΕΔΔΗΕ οι επενδυτές πραγματικά δεν γνωρίζουν το πότε θα λάβουν απάντηση στα αιτήματα τους. Εσχάτως οι χρόνοι ανταπόκρισης του Διαχειριστή σε κάποιες Περιφέρειες προσεγγίζουν το έτος! Νομίζουμε η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί.

Υπό το φως αυτό προτείνουμε αφενός την ενίσχυση του ΔΕΔΔΗΕ με στελεχιακό δυναμικό και αφετέρου να δοθεί/αξιοποιηθεί η δυνατότητα ο Διαχειριστής να αναθέτει την αξιολόγηση των φακέλων ευέλικτα και σε εξωτερικούς συνεργάτες, όπως για παράδειγμα κατά κόρον συμβαίνει με την κατασκευή των δικτύων. Όλο αυτό μάλιστα το πλαίσιο θα πρέπει να συνάδει και με τους στόχους αύξησης της διείσδυσης των ΑΠΕ στην χώρας μας στα πλαίσια του ΕΣΕΚ, άρα αλυσιτελώς και των υποδομών δικτύων, ώστε να μην μετατραπεί ο Διαχειριστής σε εκδότη κατά συρροή απορριπτικών αποφάσεων επί των αιτημάτων των επενδυτών.

Ο Σύνδεσμος μας διαχρονικά έχει υποστηρίξει την καταβολή οικονομικών εγγυήσεων (κατάθεση εγγυητικών επιστολών για αποδοχή Όρων Σύνδεσης) από πλευράς επενδυτών για την αδειοδότηση των επενδύσεων τους, με γνώμονα να μην προσελκύει ο χώρος των ΑΠΕ φορείς που δεν έχουν σκοπό να υλοποιήσουν επενδύσεις παρά μόνο να εμπορευτούν άδειες, φορτώνοντας έτσι το σύστημα με πλασματικό επενδυτικό ενδιαφέρον που κατασπαταλά τον χρόνο της Διοίκησης. Είναι όμως πλέον η

ώρα να υπάρξουν και για την Διοίκηση μοχλοί ουσιαστικής επιτάχυνσης της ανταπόκρισης της. Ίσως μάλιστα παράλληλα με τα ανωτέρω να πρέπει **να θεσπιστεί και κατάλληλος Κώδικας ποινολόγησης της τυχόν υποαπόδοσης επιμέρους Περιφερειών του ΔΕΔΔΗΕ.**

3. Σύναψη Συμβάσεων ΣΕΣΤ και ΣΕΔΠ – Εξασφάλιση ΤΑ

3.1. Κατάργηση πλαφόν του ν. 4602/2019 για μέχρι δύο Φ/Β έργα < 500kW εκτός διαγωνισμών

Εισηγούμαστε **την άμεση κατάργηση του πλαφόν του ν. 4602/2019 για μέχρι δύο Φ/Β έργα < 500 kW εκτός διαγωνισμών ΡΑΕ εν τέλει ανά φυσικό πρόσωπο για την εξασφάλιση Τιμής Αναφοράς (ΤΑ) για τους ιδιώτες επενδυτές.** Την ίδια στιγμή οι Εν.Κοιν. δεν έχουν κατά κεφαλήν περιορισμό σε εκτός διαγωνισμών έργα και λαμβάνουν και premium +10% επί της μεσοσταθμικής τιμής των τριών τελευταίων διαγωνισμών πλην του προηγούμενου κάθε φορά. Συνολικά λοιπόν για Φ/Β έργα < 500 kW ή θα υπάρχει περιορισμός για λήψη ΤΑ εκτός διαγωνισμών ΡΑΕ κατά κεφαλήν για όλους ή για κανέναν.

Επιπλέον το πλαφόν των 2 Φ/Β έργων ιδιωτών εκτός διαγωνισμών ΡΑΕ οφείλει άμεσα να καταργηθεί και για τον πρόσθετο λόγο πως υπάρχουν αυτήν την στιγμή περιπτώσεις μικρών Φ/Β επενδύσεων <500 kW που έχουν λάβει Όρους Σύνδεσης από ΔΕΔΔΗΕ, οπότε οι προθεσμίες ως προς την υλοποίηση των μονάδων τους ήδη τρέχουν, οι φορείς τους και τα φυσικά πρόσωπα που μετέχουν σε αυτούς όμως έχουν φθάσει από προηγούμενα έργα τους ήδη το πλαφόν των 2 έργων (δυστυχώς όπως πολλάκις έχουμε γράψει ο ν. 4602 προσμετρά στο πλαφόν παραδόξως αναδρομικά και έργα με αίτηση στον ΔΕΔΔΗΕ προ της 28/2/19 που εισήχθη στη Βουλή για ψήφιση), οπότε δεν έχουν τρόπο να λάβουν βιώσιμη τιμή ΤΑ παρά μόνο μέσα από ενιαίο διαγωνισμό ΡΑΕ, που ωστόσο οι συναγωνιζόμενοι τους εκεί κατεβάζουν έργα ή συστάδες έργων μαμούθ (με κοινό σημείο σύνδεσης) αποτελούμενων από 10-20 MW το καθένα, τα οποία και είναι αδύνατο οικονομικά να τα ανταγωνισθούν.

Δηλαδή σε συνέχεια της συγχώνευσης των Κατηγοριών I και II στους διαγωνισμούς ΡΑΕ δεν υπάρχει λόγω του πλαφόν του ν. 4602 οικονομικά βιώσιμη διέξοδος για τα μικρά Φ/Β έργα ιδιωτών <500 KW να λάβουν βιώσιμη ΤΑ, στις περιπτώσεις που οι φορείς και τα φυσικά πρόσωπα που μετέχουν εκεί έχουν φθάσει το πλαφόν του ν. 4602, επειδή ο νόμος προσμετρά ιδιότυπα αναδρομικά και έργα τους με αίτηση στον ΔΕΔΔΗΕ προ της 28/2/19. Η λογική του παρόντος αιτήματός μας προσομοιάζει αυτήν που το Υπουργείο σας θεσμοθετεί για την κατ' αποκοπή εξασφάλιση ΤΑ σε μεγάλα έργα άνω των 250 MW, επειδή ακριβώς δεν υπάρχουν διαγωνισμοί ΡΑΕ που να τα εκπροσωπούν.

Αν επίσης προσεχώς το ΥΠΕΝ συστήσει εκ νέου την Κατηγορία I διαγωνισμών ΡΑΕ για Φ/Β έργα έως λ.χ. 400 kW όπως υπάρχει η σκέψη, θα πρέπει να υπάρξει ικανός μεταβατικός χρόνος εφαρμογής της ρύθμισης, αφού επί του παρόντος πολλά έργα ιδιωτών εκτός διαγωνισμού κατασκευάζονται και κλειδώνουν ΤΑ με την σύνδεση τους με βάση τον κανόνα της μεσοσταθμικής τιμής των τριών τελευταίων διαγωνισμών πλην του προηγούμενου κάθε φορά σύμφωνα με τον ν. 4602.

Δεν θα είναι λοιπόν δυνατόν Φ/Β έργα των οποίων έχει ξεκινήσει η κατασκευή και οι επενδυτές προορίζουν να τα συνδέσουν-λάβουν ΤΑ στην βάση του προαναφερθέντος μηχανισμού του ν. 4602, ξαφνικά και χωρίς μεταβατικό χρόνο εφαρμογής της όποιας αλλαγής να βρεθούν χωρίς ΤΑ και να κληθούν να κατέβουν σε διαγωνισμό ΡΑΕ, ανταγωνιζόμενα εκεί επενδυτές που δεν έχουν ακόμα ξεκινήσει τα έργα τους και με τον κίνδυνο μάλιστα είτε να μην προκριθούν παρότι θα έχουν κατασκευασμένο το έργο είτε και αν ακόμα προκριθούν, η ΤΑ που θα διαμορφωθεί από τους συναγωνιζόμενους για τις μελλοντικές τους μονάδες να πέσει σε τόσο χαμηλά επίπεδα που δεν θα «βγαίνουν» οικονομικά. Δηλαδή τίθεται θέμα ετερογενούς χρονικού ορίζοντα μεταξύ των διαγωνιζομένων, αφού οι μεν θα έχουν ήδη υλοποιήσει τις μονάδες τους ενώ οι δε όχι και προφανώς όταν το κάνουν σε μελλοντικό χρόνο τούτο θα αφορά άλλα χαμηλότερα κόστη.

3.2. Μείωση του κανόνα υπερπλήρωσης στους διαγωνισμούς ΡΑΕ

Εισηγούμαστε την μείωση του κανόνα υπερπλήρωσης στους διαγωνισμούς ΡΑΕ προς την περιοχή του 10-20% από 40% σήμερα. Εκτιμούμε πως η περαιτέρω παραμονή αυτού του ποσοστού στα σημερινά υψηλά επίπεδα αφενός λειτούργει ανασταλτικά στην υλοποίηση νέων έργων και αφετέρου συμπιέζει τις τιμές σε μη βιώσιμα επίπεδα, αν συνυπολογιστούν όλες οι παράμετροι που θα αντιμετωπίσουν οι εν λόγω επενδυτές στην 20ετία, με κυριότερη πρόκληση αυτήν των αναγκαστικών περικοπών της παραγωγής τους λόγω συμφόρησης του συστήματος.

3.3. Οι διαγωνισμοί μη ώριμων έργων της ΡΑΕ να μην προσμετρούνται στην διαμόρφωση της ΤΑ για έργα εκτός διαγωνισμών.

Η θεσμοθέτηση διενέργειας διαγωνισμών μη ώριμων έργων ειδικών ανά τεχνολογία ΑΠΕ, επουδενί πρέπει να τους καταστήσει επιλέξιμους στο να καθορίζουν την Τιμή Αναφοράς (ΤΑ) των εκτός διαγωνισμών έργων στην βάση των διατάξεων του ν. 4602/2019. Σύμφωνα με τον νόμο αυτό η τιμή ΤΑ για τα εκτός διαγωνισμών έργα καθορίζεται μεσοσταθμικά στην βάση της τιμής των τριών προηγούμενων πλην του τελευταίου διαγωνισμού πριν την διασύνδεση μιας μονάδας. Οι επενδυτές που θα συμμετέχουν σε διαγωνισμούς μη ώριμων έργων ωστόσο, δεν φέρουν ούτε τις ίδιες υψηλές δεσμεύσεις και δαπανηθέντα κόστη με όσους υλοποιούν έργα σε ενεστώτα χρόνο ούτε και τον ίδιο χρονικό ορίζοντα. Ένας επενδυτής που συμμετέχει σε διαγωνισμό μη ώριμων έργων οπωσδήποτε έχει πολύ μακρύτερο ορίζοντα, οπότε στις τιμές που κάνει bid στον διαγωνισμό φυσιολογικά έχει ενσωματώσει και πολύ χαμηλότερες τιμές εξοπλισμού όπως προβλέπονται για μελλοντικό σε σχέση με τον ενεστώτα χρόνο.

Παραμένουμε στην διάθεση σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση ή πληροφορία.

Για τον ΣΠΕΦ με εκτίμηση,

Στέλιος Λουμάκης – Πρόεδρος
Γιώργος Σαμαράς – Γεν. Γραμματέας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Γιατί ο ηλεκτρικός χώρος είναι πεπερασμένος και ως εκ τούτου δεν νοούνται χαριστικές προτεραιότητες στην έκδοση Προσφορών Σύνδεσης σε επιμέρους κοινωνικές ομάδες

Με γνώμονα να γίνουν πιο εύληπτες οι θέσεις του Συνδέσμου μας περί ανάγκης άμεσης και ολικής άρσης των προτεραιοτήτων στην έκδοση Προσφορών Σύνδεσης από τους Διαχειριστές για την παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ και βεβαίως μη επανάληψη τέτοιων φαινομένων υπέρ καμίας κοινωνικής ομάδας, παραθέτουμε παρακάτω συνοπτική ανάλυση.

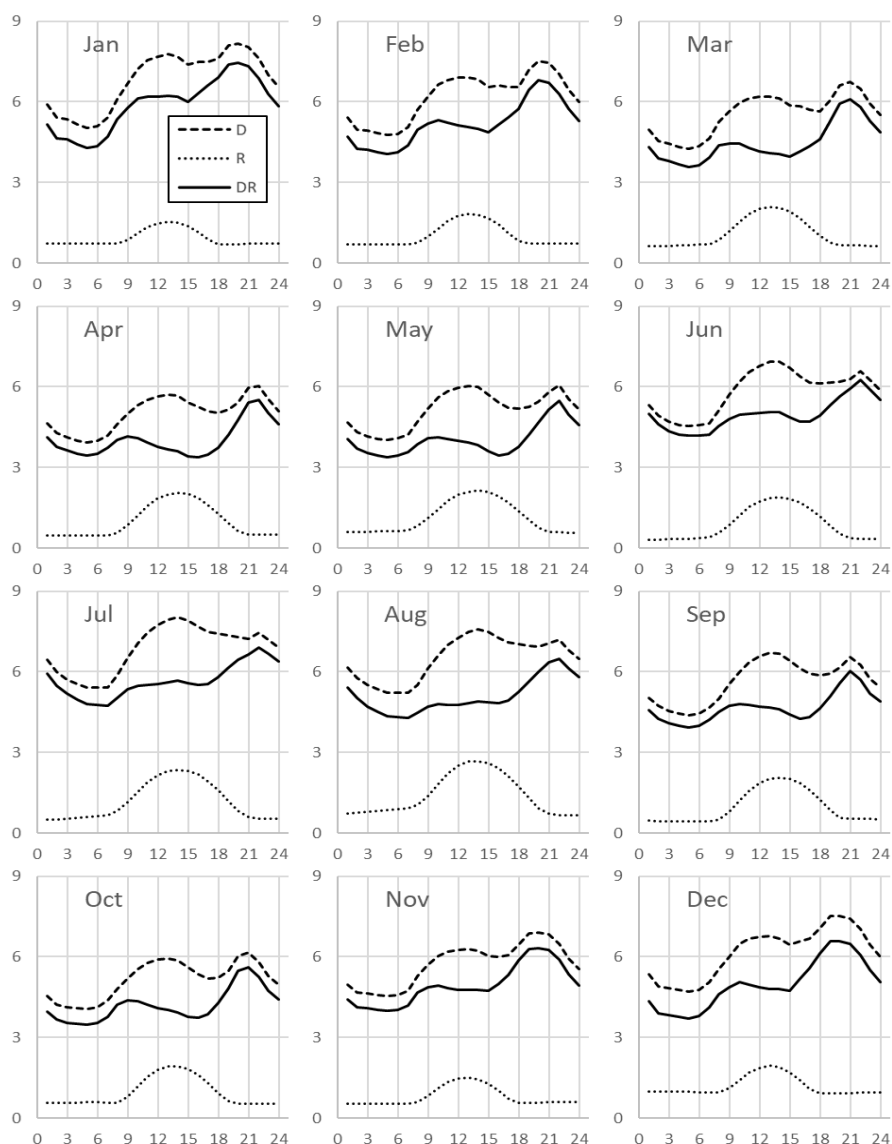
Θέση του ΣΠΕΦ είναι πως ο διαθέσιμος ηλεκτρικός χώρος συνολικά στο διασυνδεδεμένο σύστημα της χώρας μας αλλά και ανά γραμμή είναι αφενός πεπερασμένος και αφετέρου πραγματικά σε ανεπάρκεια αν συγκριθεί με το σήμερα εκδηλούμενο επενδυτικό ενδιαφέρον στις ΑΠΕ και ιδίως στα Φ/Β. Εν προκειμένω, τον τελευταίο μόλις χρόνο έχουν κατατεθεί στην ΡΑΕ αιτήματα για νέα έργα ΑΠΕ συνολικής εγκατεστημένης ισχύος άνω των 10 GW, εκ των οποίων το ~80% αφορά φωτοβολταϊκά.

Το προηγούμενο ΕΣΕΚ παρείχε στοιχεία για την σκοπούμενη διείσδυση ανά τεχνολογία ΑΠΕ. Για τα Φ/Β ο στόχος του 2030 είναι στα 6,9 GW εγκατεστημένης ισχύος από 2,7 GW σήμερα εν λειτουργία. Το νέο ΕΣΕΚ ίσως μεταβάλλει λίγο προς τα πάνω το μέγεθος αυτό, σε κάθε περίπτωση ωστόσο ουσιώδεις αλλαγές δεν χωρούν. Προς επίρρωση των αντικειμενικών περιορισμών που υφίστανται, παραθέτουμε παρακάτω ανάλυση από [paper των Loumakis et al](#) για την κατάσταση φορτίου στο διασυνδεδεμένο σύστημα ανά μήνα για το έτος 2017 σε μέση ωριαία βάση, ώστε να γίνει γλαφυρότερα αντιληπτή η θέση μας, σε κοινό που ενδεχομένως εκτιμά τα περιθώρια για νέες ΑΠΕ ως πολλαπλάσια. Σημειώνεται επίσης πως, σύμφωνα με προηγούμενο το ΕΣΕΚ, η ζήτηση το 2030 λόγω των προγραμμάτων εξοικονόμησης που τρέχουν παράλληλα δεν προβλέπεται ουσιωδώς να αυξηθεί από τα σημερινά επίπεδα και εκτιμάται στις ~55 TWh.

Όπως φαίνεται από τα παρακάτω διαγράμματα, ακόμη και αν αποβάλλονταν θεωρητικά (πράγμα αδύνατο για λόγους ευστάθειας) από το σύστημα όλες οι συμβατικές μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, το πρόσθετο «ενεργό» περιθώριο που υφίσταται για τις ΑΠΕ με μια κατανάλωση ωςάν του 2017 (ο ΕΣΕΚ θεωρεί την κατανάλωση περίπου ίδια το 2030 λόγω των προγραμμάτων εξοικονόμησης), δεν ξεπερνά κατά μέσο όρο τις μεσημβρινές ώρες συνολικά τα επιπλέον 3-6 GW, χωρίς κατόπιν να υπάρχουν αναγκαστικές περικοπές.

Βεβαίως εδώ θα παρατηρήσει κάποιος πως η εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ δεν ταυτίζεται με την πραγματική ενεργό κάθε φορά ισχύ λειτουργίας τους. Ωστόσο στο σκεπτικό αυτό δεν θα πρέπει κανείς να συγχέει το μέσο ετήσιο, μηνιαίο ή και ημερήσιο βαθμό φόρτισης (capacity factor) των μονάδων με αυτόν που εκδηλώνεται σε πραγματικό χρόνο. Ιδίως στα Φ/Β η σύγχυση αυτή μπορεί να οδηγήσει σε συστημικά μεγάλες αποτυχίες τους επενδυτές, αφού στην χώρα μας υπάρχουν εξαιρετικά πολλές πανελλαδικά αίθριες μέρες που τα Φ/Β συντονισμένα όλα μαζί τις μεσημβρινές ώρες προσεγγίζουν συντελεστές φόρτισης 70-90%. Επιπλέον μην ξεχνούμε πως η υπόθεση μας για πλήρη απόσυρση κάθε συμβατικής μονάδας είναι προς ώρας ανεδαφική, έγινε όμως προς απλοποίηση της κατανόησης κάποιων ανυπέβλητων τεχνικών περιορισμών που υφίστανται στο σύστημα ως προς την δυνατότητα υποδοχής νέων επενδύσεων.

Ημερήσια διακύμανση χρησιμοποιώντας μέσους όρους σε μηνιαία βάση ωριαίων δεδομένων του έτους 2017: D = ζήτηση, DR = ζήτηση μείον ανανεώσιμες, R = ανανεώσιμες. Οριζόντιος άξονας = ώρα της ημέρας, κάθετος άξονας = ενέργεια σε GWh/h.

Στο ανωτέρω απλοποιημένο παράδειγμα ας επιχειρήσουμε τώρα να προσθέσουμε και τον παράγοντα της μαζικής αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να προσδιορίσουμε εκ νέου ενδεικτικά κάποια όρια. Ας υποθέσουμε λοιπόν πως είναι διαθέσιμες οικονομικά ώριμες τεχνολογίες αποθήκευσης (ώστε να μην λ.χ. τριπλασιαστεί το χονδρεμπορικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στην χώρα) και συνάμα πως τυγχάνουν λειτουργικά τέλειες, ήτοι προσφέρουν μηδενικό βαθμό απωλειών της αποθηκευόμενης κάθε φορά παραγωγής. Για να καλυφθεί υπό τέτοιες συνθήκες όλη η ετήσια ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας στη χώρα των 55 TWh από ΑΠΕ το 2030 σύμφωνα με το προηγούμενο σχέδιο ΕΣΕΚ και λαμβάνοντας υπόψη και τις υπόλοιπες ΑΠΕ πλην αιολικών και Φ/Β (ήτοι τα Μεγάλα και Μικρά Υ/Η, Βιοαέριο κλπ) ως 5-6 TWh ετησίως, θα αρκούσαν θεωρητικά περί τα 27-30 GW συνολικά αιολικών και Φ/Β σταθμών. Στο ποσό αυτό μπορεί κατόπιν κανείς να προσθέσει κάποιες επαυξήσεις για τις απώλειες, ωστόσο ως εύρος είναι καταρχήν διαφωτιστικό των δυνατοτήτων υποδοχής επενδύσεων ΑΠΕ στην χώρα υπό συνθήκες πλήρους και τέλειας αποθήκευσης δηλαδή ισοδύναμα μηδενικών περικοπών/απωλειών της ανανεώσιμης παραγωγής. Στο ηπειρωτικό σύστημα σήμερα λειτουργούν περί τα 5,5 GW αιολικών και Φ/Β σταθμών, οπότε το θεωρητικό περιθώριο για νέα έργα υπό τις συνθήκες αυτές περιορίζεται στα 22-25 GW.

Επανερχόμενοι στο επενδυτικό ενδιαφέρον για ΑΠΕ που εκδηλώνεται καταιγιστικά στην χώρα μας μόνο τον τελευταίο χρόνο ανερχόμενο σε ~10 GW νέων αιτήσεων στην ΡΑΕ εκ των οποίων περίπου το 80% για Φ/Β και αν εδώ προσθέσουμε και τα απαλλασσόμενα αδειας παραγωγής έργα λ.χ. άλλα ~2 GW, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς πως τα πράγματα για τους επενδυτές δεν είναι όπως τα φαντάζονται ή εν πάσει περιπτώσει όπως τα προεξοφλούν. Βεβαίως πάλι θα παρατηρήσει κανείς πως πολλά από τα έργα αυτά εν τέλει δεν θα υλοποιηθούν, ωστόσο όσο οι αδειοδοτικές διαδικασίες από την Πολιτεία απλοποιούνται και επιταχύνονται, τόσο η πίεση στους Διαχειριστές για δέσμευση ηλεκτρικού χώρου, που τυγχάνει σε ανεπάρκεια, θα αυξάνει. Επιπλέον καλό είναι να μην συγχέεται η περίοδος 2012-2017 με την σημερινή ως άλλοθι για τον υψηλό βαθμό εν τέλει μη υλοποίησης ιδίως Φ/Β έργων σε σχέση με τα συνολικώς κάθε φορά αιτούμενα, διότι τότε η χώρα αντιμετώπιζε μια πρωτοφανή για τα διεθνή δεδομένα οικονομική κρίση και ακόμη περισσότερο ο ΕΛΑΠΕ κατέρρευσε λογιστικά ή/και ταμειακά αρκετές φορές και μαζί του ανατράπηκαν καιρικά και τα οικονομικά των παραγωγών. Επιπλέον το 2012-13 λήφθηκαν και επιπλέον διοικητικά μέτρα για την αποθέρμανση της αγοράς, όπως αναστολή αδειών, αναστολή αίτησης προσφορών σύνδεσης και αναστολή σύναψης συμβάσεων πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας με ΛΑΓΗΕ. Δηλαδή συνολικά την περίοδο εκείνη υπήρξαν αλληπάλληλα αρνητικά οικονομικά γεγονότα που θορύβησαν και απομάκρυναν τους επενδυτές μαζί και πολλαπλά διοικητικά μέτρα ώστε να σταματήσει η επέκταση της αγοράς των φωτοβολταϊκών.

Σήμερα αντίθετα η χώρα μας βρίσκεται σε φάση οικονομικής ανάπτυξης και ανάκτησης της αξιοπιστίας της, οπότε η σε βάθος ενημέρωση των επενδυτών επί των τεχνικών θεμάτων της αγοράς είναι αυτή που καλείται να διαδραματίσει τον κρίσιμο ρυθμιστικό παράγοντα για την οικονομική προστασία των επενδυτικών τους σχεδίων. Το ηλεκτρικό σύστημα σε κάθε περίπτωση μέσω του νομικού πλέγματος του Target Model είναι θεσμικά θωρακισμένο και όσες ΑΠΕ και να ενταχθούν, δεν πρόκειται τεχνικά να απειληθεί ή να καταρρεύσει, αφού ιδίως η κατάργηση της προτεραιότητας κατανομής στα νέα έργα άνω των 400 KW όπως συνδέθηκαν και συνδέονται μετά τις 4/7/19 και οι περικοπές παραγωγής που τούτο συνεπάγεται, αποτελούν κύριο εργαλείο ρύθμισης. Συνεπώς και για το καλό των επενδυτών εν κατακλείδι αισθανόμαστε πως:

- Η μόνιμη επωδός για απλοποίηση / ελαχιστοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης, από ένα σημείο και πέρα φαίνεται να μην έχει νόημα, αφού με τέτοιο ρυθμό επενδυτικού ενδιαφέροντος όπως εκδηλώνεται και εφόσον αυτός συνεχιστεί, δεν θα νοείται σε λίγο να υπάρχουν καν άλλες Προσφορές Σύνδεσης. Μοναδική εξαίρεση αν οι επενδυτές έχουν στους υπολογισμούς τους ήδη ενσωματώσει τον παράγοντα των αναγκαστικών αποζεύξεων από το δίκτυο λόγω κορεσμού, όπως προβλέπεται νομικά στα περισσότερα νέα έργα.
- Η αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας ακόμη και στην τέλεια καταληκτική μορφή της, αν και όποτε αυτή τεχνολογικά προσεγγισθεί, δεν δημιουργεί συνθήκες υπέρβασης της συνολικής ζήτησης αλλά μόνο άμβλυνσης του ετεροχρονισμού της με την παραγωγή. Ο συνολικός δηλαδή ηλεκτρικός χώρος παραμένει και πάλι πεπερασμένος και μάλιστα συγκρινόμενος με το επενδυτικό ενδιαφέρον που επί του παρόντος εκδηλώνεται, τυγχάνει μικρός.
- Αιτήματα προτεραιότητας στην έκδοση Προσφορών Σύνδεσης για την παραγωγή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας ΑΠΕ είναι αδιανόητο να υπάρχουν, αφού καταστρατηγούν κάθε έννοια δικαίου και χαρίζουν ρουσφετολογικά τον ανεπαρκή ηλεκτρικό χώρο σε επιμέρους αρεστές κοινωνικές ομάδες και μάλιστα για τουλάχιστον 20 έτη κάθε φορά.